

דיני קריאת המגילה

1. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כא עמוד א

הקורא את המגילה עומד ויושב. (אם רצה עומד, אם רצה יושב.)

2. הר"ן על הר"ף מסכת מגילה דף יא עמוד ב

הקורא את המגילה עומד ויושב יצא קראה אחד קראה שנים יצאו. יצא ויצאו לאו דוקא דיעבד אלא אפילו לכתחלה נמי דהא בכולהו קתני לישנא דיעבד

3. רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה ז

קראה עומד או יושב יצא ואפילו בצבור, אבל לא יקרא בצבור יושב לכתחלה מפני כבוד הצבור,

4. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצ סעיף א

קורא אדם את המגילה בין עומד (א) בין יושב; (ב) אבל לא יקרא בצבור, יושב, לכתחלה מפני כבוד הצבור. הגה: ואסור לחזן לקרות את המגילה עד שאומרים לו: קרא, (מרדכי פרק הקורא).

5. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצ סעיף א

(א) בין יושב - מיהו הברכה [א] יברך בעמידה:

6. שער הציון סימן תרצ ס"ק א

(א) מגן אברהם. ועיין במחצית השקל דגם השומעים הברכה, כיון דיוצאין על ידי שמיעה משום דשומע כעונה, צריכין גם כן לעמוד:

7. בן איש חי שנה ראשונה פרשת תצוה - הלכות פורים

ד. הקורא את המגילה צריך לברך הברכות מעומד בין בתחלה בין בסוף אפילו הוא קוראה יחיד בביתו, אבל קריאתה אינה צריכה מעומד, ורק הש"ץ קוראה מעומד מפני כבוד הציבור.

8. משנ"ב

(ב) אבל לא יקרא וכו' - ר"ל דאם קורא בצבור צריך לקרוא בעמידה ועיין בה"ל שצידדנו דעמידה ע"י סמיכה שרי לענין מגילה:

9. ביאור הלכה סימן תרצ סעיף א ד"ה * אבל לא

אבל לא יקרא בצבור מיושב לכתחלה וכו' - הנה במטה יהודא מצדד דסמיכה מותר ונראה דבשעת הדחק יש לסמוך ע"ז להקל כי באמת מן הגמרא דקאמר משא"כ בתורה והתם הלא בדיעבד ג"כ יצא כדאיתא במאירי בהדיא (ודלא כב"ח) ואינו אלא לכתחלה וא"כ הכא אפילו לכתחלה שרי וכן מוכח ברש"י ור"ן ודברי הרמב"ם נובעים מדברי המאירי שהוא מנהג שנהגו בו עם קדוש בענין זה וכן בכמה ענינים ע"ש ואף דבדואי אין לזוז מזה אחרי שהוא מנהג של כלל ישראל מ"מ דינו אם נחמיר בזה בישיבה ממש ולא בסמיכה כנלענ"ד:

10. מקראי קודש סימן לד

הגריב"ש העיר על הנשים ששומעות את המגילה ויושבות בשעת ברכה ... אולם מצד אחר יש ללמד עליהם זכות, שבספר 'פני יהושע' (מגילה כא) כתב: דלא בעינן ברכת מצוות מעומד אלא בהנך שעיקר מצוותן מעומד כגון שופר וציצית דילפינן מעומד, וכן בהלל וכיוצא בו, ובמגילה כיון דעיקר מצותה בישיבה, עמידה לא מעכבא כ"ש ברכה דידה.

11. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן ח סעיף א

יתעטף בציצית ויברך מעומד.

12. משנה ברורה סימן ח ס"ק ב

והברכה משום דכל ברכת המצות צריך להיות בעמידה והוא רק לכתחלה דביעבד יצא בשתיקה בכל גווני

13. פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן תרצ ס"ק א

והכלל, כל ברכה שאין בה הנאה לגוף, בעמידה, מה שאין כן שחיטה חלה וקידוש היום אף שחוב עליו דומין לנהנין, וכמו שנתבאר [אשל אברהם סימן ח ס"ק ב]:

צריך לשמוע כל המגילה

14. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יט עמוד א

משנה: ומהיכן קורא אדם את המגילה ויוצא בה ידי חובתו? רבי מאיר אומר: כולה, רבי יהודה אומר: מאיש יהודי. רבי יוסי אומר: מאחר הדברים האלה.... גמרא: אמר רבי יוחנן: וכולן מקרא אחד דרשו: ותכתב אסתר המלכה.... ומרדכי היהודי את כל תקופ. מאן דאמר כולה - תוקפו של אחשורוש, ומאן דאמר מאיש יהודי - תוקפו של מרדכי, ומאן דאמר מאחר הדברים האלה - תוקפו של המן, ומאן דאמר מבליה ההוא - תוקפו של נס.... והאמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: הלכה כדברי האומר כולה.

15. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יח עמוד ב

תנו רבנן: השמיט בה סופר אותיות או פסוקין, וקראן הקורא כמתורגמן המתרגם - יצא. מיתבי: היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות, אם רשומן ניכר - כשרה, ואם לאו - פסולה! - לא קשיא; הא בכולה, הא - במקצתה.

16. רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה י

היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות, אם רישומן ניכר אפילו היו רובה כשרה, ואם אין רישומן ניכר אם היה רובה שלם כשרה, ואם לאו פסולה, השמיט בה סופר אותיות או פסוקים וקראן הקורא על פה יצא.

17. בית יוסף אורח חיים סימן תרצ

נראה מדבריו שהוא מפרש דמיעוטה קרוי מקצתה ורובה קרוי כולה וכדאמרינן בכל דוכתא (נזיר מב.) רובו ככולו... וכתב על זה בשם הרא"ה והני מילי באמצעיתה והוא שלא תהא חסרה ענין:

18. הר"ן על הר"ף מסכת מגילה דף ה עמוד א

ואסיקנא הא בכולה הא במקצתה. והקשה הרשב"א ז"ל דהכא משמע דחסרה מקצתה כשרה ואילו לקמן [דף יח ב] אמרינן הלכה כדברי האומר כולה ואפילו למ"ד מאיש יהודי צריך שתהא כתובה כולה אלמא אם חסרה מראשה עד איש יהודי פסולה דנהי דאמרינן צריך שתהא כתובה כולה משמע דלעכב נמי אמרינן... ותירץ דהכא בשתחילת המגילה וסופה כתובה אלא דבאמצע היא חסרה ומש"ה כל היכא דלא מיחסרה רובה כשרה דאינה נראית כספר [חסר] אלא כספר מלא שלם שיש בו טעיות ומגילה כיון שנקראת אגרת אין מדקדקין בה לפסלה בכך אבל כשחסר ממנה מראשה עד איש יהודי אף על פי שהיא מעוטה (דאינה) נראית כספר חסר וצריך שיקרא אותה מספר שלם:

19. רא"ש מסכת מגילה פרק ב

גמ' אמר רב חלבו אמר ר' חמא בר גוריא אמר רב הלכה כדברי האומר כולה ואפי' למ"ד מאיש יהודי צריכה שתהא כתובה כולה פירוש לכתחלה צריכה שתהא כתובה כולה אבל בדיעבד הא אמרינן לעיל אם השמיט בה הסופר פסוקים עד רובה ולא רובה בכלל וקראו בעל פה יצא:

20. ביאור הלכה

* אבל אם השמיט תחלתה או סופה וכו' ואפילו באמצעה וכו' - בענין זה יש מבוכה בין הפוסקים דמדברי הרא"ש בפ"ב סימן ד' משמע להקל בזה בדיעבד בכל גווני בין בחסר בראש הספר ובין בחסר ענין שלם כ"ז שלא חסר רוב הספר עי"ש והב"ח מצדד כדבריו ובדברי הרשב"א והאורחות חיים ג"כ יש לעיין אם לא פליגי אהדי דאפשר להרשב"א דוקא בתחלת הספר יש קפידיא אמנם באמצע אפילו ענין שלם לא חיישין בדיעבד וכמו שנטה כן באמת הפר"ח וכן משמע לכאורה ברשב"א ור"ן עי"ש ואפשר עוד לומר דהרשב"א גופא אינו מחמיר אף בראש הספר כ"א בשחסר פרשה שלמה ויש משמעות כן בדבריו ע"ש בחידושו ובר"ן ולפ"ז ברור דפליגי אאורחות חיים

21. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצ סעיף ג

28. ערוך השולחן אורח חיים סימן תרצ סעיף ב

ולפי' אני אומר דהגם דזהו מילתא דפשיטא דאם טעה בטעמים שאין מחזירין אותו וכן אם טעה במלעיל ומלרע מ"מ במקום שהעניין משתנה כמו באה להביא את ושתו וגוי ולא באה דהוה מלעיל דקאי על העבר אבל ובוזה הנערה באה אל המלך וכן בערב היא באה הוה מלרע דזהו בהווה ואם שינה הוה כמו שינוי בענין ומחזירין אותו מיהו בדיעבד אם לא החזירו נראה דבכולהו יצא וגם ביושב ישב ונופל נפל כיון שאמר עיקרי התיבות:

29. שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ג סימן יט

ובדבר הקורא שאינו יודע בע"פ את הטעמים ומניח החומש על השלחן ורואה בחומש כל מלה ומלה ואומר שאח"כ מביט בס"ת וקורא מהס"ת. אין להניחו לעשות כן, כי אין להאמינו לזה והוא בעצמו נמי א"א לו לידע זה שבקל יכול לטעות בזה שיהיה נדמה לו שקורא מהס"ת ובאמת קורא מזכירתו במה שראה בהחומש ויותר טוב לשמוע מבעל קורא השני שקורא מהס"ת ממש אף שאינו יודע את הטעמים, ובלבד שיפסיק הפסוקים כראוי שיהיה ניכר סופי הפסוקים שאסור להפסיק במקום דלא פסקיה משה ואסור לחבר מה שפסקיה משה, וכן טוב להחמיר באתנחתא אם אפשר, וזה יכול איש אחר לעמוד על הבימה ולעיין בחומש ולהגיד לו סופי הפסוקים והאתנחתא, כמו שעושים בכמה מקומות כשליכא בעל קורא טוב, ובוזה יהיה שלום בגבולם ושלום על כל ישראל.

ואני מסתפק שאפשר שכל זמן שזוכרים כל בני"א מראייתם בספר לקרא התיבות כמו שכתובין נחשב כקורא מספר ההוא אף שהוא אחר כדי דבור וממילא איכא חומרא שאם ראה בחומש לא יהני כלל מה שיראה תיכף בהס"ת שלכן אף אם נאמינו שראה בחומש תיכף אחר שראה בחומש אינו מועיל ואם הוא בתכ"ד מסתבר שודאי לא יועיל דהא תכ"ד כדבור דמי לכל התורה כולה. ואיכא קולא מזה שאם ראה בס"ת ומאיזה סבה הוצרך לעצום עיניו שנחשבה קריאתו קריאה מהס"ת ובתכ"ד מסתבר שודאי יכול לקרא, וצ"ע לדינא.

(ה) צריך לקרותה כולה, (ו) ומתוך הכתב; ואם קראה על פה, לא יצא. (ז) וצריך שתהא כתובה כולה לפניו לכתחלה, (ח) אבל בדיעבד ד אם השמיט הסופר באמצעה תיבות, אפילו עד חציה, וקראם הקורא על פה, יצא. הגה: אבל אם השמיט תחלתה או סופה, (יא) אפי' מעוטה, לא יצא (ר"ן); ואפי' באמצעה דוקא דלא השמיט ענין שלם, (ב"י בשם א"ח); אבל ביותר מחציה, אפילו הן כתובות, אלא שהן מטושטשות ואין רישומן ניכר, פסולה.

22. משנה ברורה

(ה) צריך לקרותה כולה - והוא לעיכובא. ודעת רוב הפוסקים שאפילו אם חיסר ממנה רק תיבה אחת לא יצא:

(ו) ומתוך הכתב - ומתבאר בש"ס דאפילו קורא כל פסוק במגילה אלא שלא היתה המגילה כשרה נמי מקרי בע"פ ולא יצא:

(ז) וצריך שתהא כתובה וכו' - ר"ל דמה שאמרנו לא יצא היינו אם קרא בע"פ את כל המגילה או רובה אבל אם קרא מקצתה כשרה דיעבד ואפילו אם היתה סיבת קריאתו בע"פ מפני שהסופר השמיט בה איזה תיבות באמצעה עד חציה והוכרח הקורא לקרותם בע"פ אף שלכתחלה אינו נכון לקרות במגילה שחסרה תיבות מ"מ בדיעבד יצא:

(ח) אבל בדיעבד וכו' - ואם אין לו מגילה אחרת קורא בה לכתחלה:

(יא) אפילו מיעוטה - ואפשר אפילו בחסר רק פסוק ראשון או אחרון נמי הדין כן:

23. רא"ש מסכת מגילה פרק ב סימן א

ירושלמי (שם) תני אין מדקדקין בטעויותיה ר' יצחק בר אבא בר מחסיה רב חננאל הווי יתבי קמי דרב חד אמר יהודים וחד אמר יהודיים ולא הדר חד מנהון:

24. טור אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצ

וי"מ דוקא בטעות כי האי שהלשון והענין אחד אבל טעות אחר לא שא"כ לא קראה כולה

25. שולחן ערוך סימן תרצ סעיף יד

אין מדקדקין בטעויותיה; ו"א דוקא בטעות שהלשון והענין אחד, כההוא עובדא דתרי תלמידי דהוו יתבו קמי דרב, חד קרי יהודים וחד קרי יהודיים ולא אהדר חד מינייהו; אבל טעות אחר, לא.

26. מגן אברהם סימן תרצ ס"ק ד

אם השמיט הסופר. ואם השמיט הקורא תיבות שאין מפסידין הקריאה יצא (ש"ג) עיין סי' קמ"ב ולקמן סי"ד דלא משמע כן:

27. ביאור הלכה סימן תרצ סעיף יד

* אין מדקדקין בטעויותיה וכו' - דין זה הוא מירושלמי והנה מלשון ריא"ז המובא בש"ג פ"ב שכתב דבתיבות שאין מפסידין הקריאה אפילו אם השמיט ולא קרא כלל אינו חוזר וסיים שכן הוא בתלמוד א"י מוכח דסבר דמה שאין מדקדקין היינו בתיבות שאין מפסידין הקריאה [אבל אם מפסידין הקריאה כגון וימי הפורים האלה לא יעברו והשמיט תיבת לא וכן ומתנות לאבינוים השמיט המ"ם לא יצא כ"כ שם] והנה המ"א בסק"ה כתב עיין לקמן בס"ד דלא משמע כן וא"י כונתו אם מן הי"א דמוכח דאפילו מן יושב לישב ומן נופל לנפל חוזר כמו שהביא המ"א כ"ש אם השמיט לגמרי איזה תיבות אף שאין מפסידין הקריאה דחוזר דלמא הריא"ז סובר כדעה ראשונה דבכל גווי אין מדקדקין בטעויותיה ואולי דסובר המ"א דמשמע מלשון המחבר דלדעה ראשונה אף בטעות שהענין משתנה אין לדקדק בטעויותיה ואינו חוזר אבל בהשמיט לגמרי איזה תיבות זה אינו נכנס בכלל טעות וחוזר לכו"ע ... ועתה נבאר בקצרה לדינא הנה לכתחלה בודאי יש לנהוג כדעת הי"א דהיכא שהענין משתנה כגון מן נופל וכן יושב ישב דחוזר וקורא על הסדר אפילו היכא דסיים כל המגילה וכמו שכתב הפר"ח דהעיקר כה"א ומ"מ כיון שהמחבר תלה ד"ז בשתי דיעות כלשון הטור יש לנקוט דחוזר ואינו מברך אכן אם חיסר לגמרי איזה תיבה בקריאה [וה"ה בשמיעה] לדעת כל הפוסקים הנ"ל חוזר ומברך אף שאין מפסיד הקריאה אכן בח"א חשש לדעת הריא"ז וכתב דתיבה שאין מפסיד הקריאה חוזר ואינו מברך